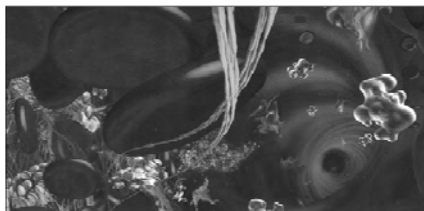
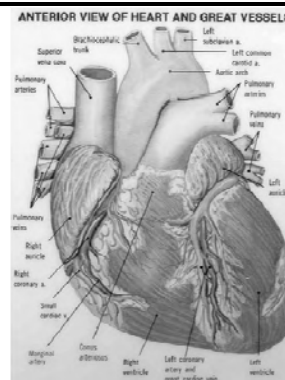

Basiscursus Cardiologie

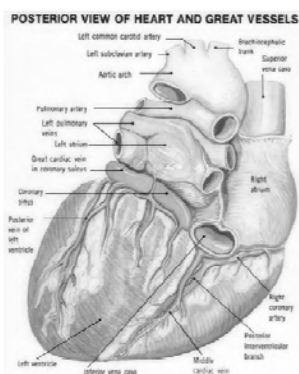
J. Jaspers Focks
Cardiologie
01-11-11

Het hart - anatomie

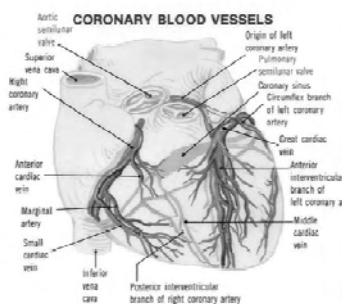
BVF 2003

Het hart - anatomie

BVF 2003

Het hart - anatomie

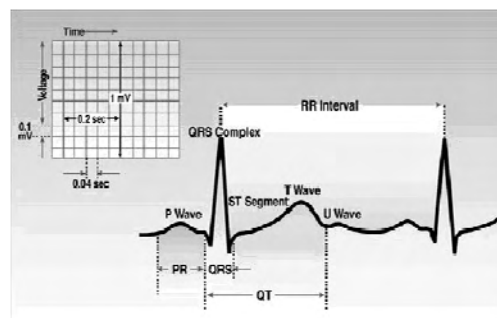

BVF 2003

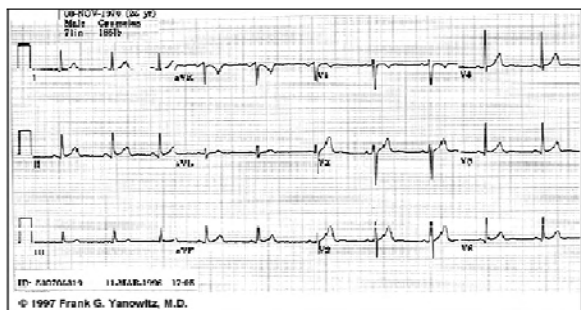
Bloedvaten

- ▼ RCA, 1 vat met afspelingen:
  - Rechter ventrikel tak – rechts ECG maken !
  - Onderwandtak
- ▼ LCA bestaat uit meerdere vaten:
  1. Hoofdstam en die splitst in 2 en 3.
  2. LAD – ‘widow maker’
  3. CX – ‘niet altijd op ECG te vangen’

Het P-QRS-T complex

Het ECG - normaal

BVF 2003

ECG goed gepoold ?

▼ Uitgangsregel:

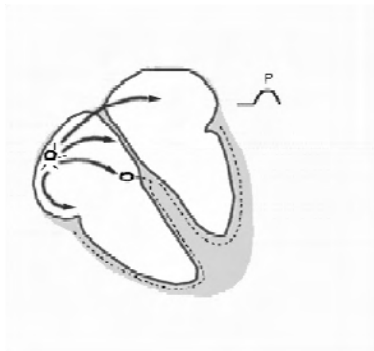
Als de gemiddelde stroomrichting van de elektrische activiteit naar een positieve electrode toe gaat, is het QRS complex in die afleiding overwegend positief

Voorbeeld:

In principe gaat de stroom van rechts naar links, dus náár de positieve electrode van afleiding I toe.

Kortom: QRS complex I positief

P-top: boezemdepolarisatie

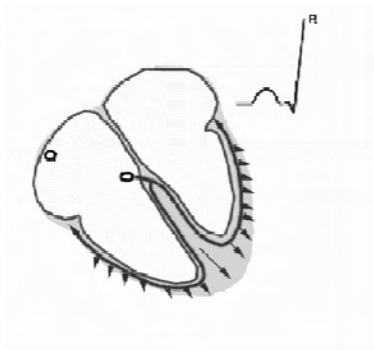
BVF 2003

Q-golf: septumdepolarisatie

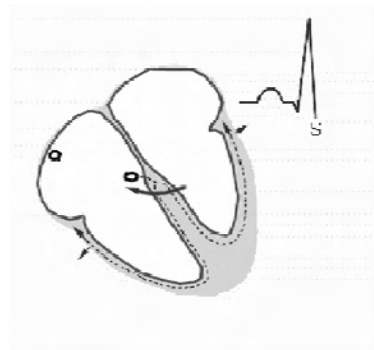
BVF 2003

R-golf: kamerdepolarisatie

BVF 2003

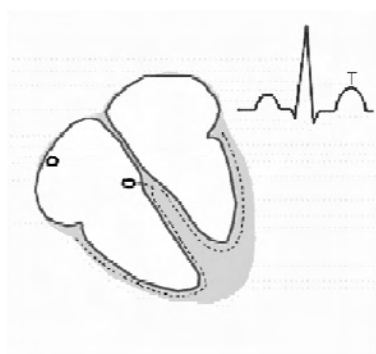
S-golf: eindfase kamerdepolarisatie

BVF 2003

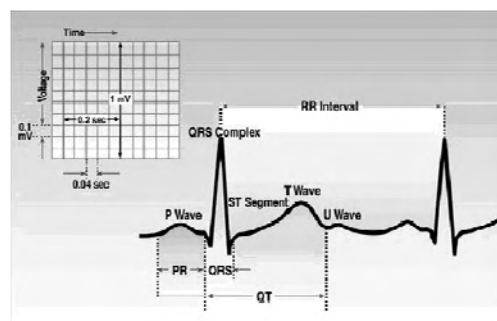
Het ECG: QRS complex

T-golf: kamerrepolarisatie

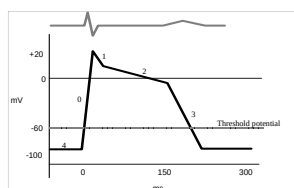

BVF 2003

Het P-QRS-T complex

Actiepotentiaal

Fasen actiepotentiaal

0 = Natrium cel snel in (depolarisatie)

1 = Stop natrium instroom

2 = Calcium cel in → contractie

3 = Kalium cel uit (repolarisatie)

4 = Uitwisselen natrium tegen kalium

Myocardcel:

- ▼ Negatief geladen
- ▼ Kalium in cel 150 mmol
- ▼ Kalium buiten cel 5 mmol
- ▼ Natrium in cel 10 mmol
- ▼ Natrium buiten cel 140 mmol

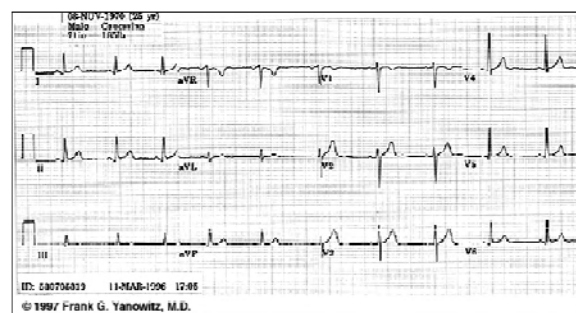
Repolarisatie

- ▼ Opruimfase van het hart – kost energie !
- ▼ Natrium moet weer naar buiten
- ▼ Kalium moet weer naar binnen
- ▼ Natrium-Kalium ATP-ase pomp
- ▼ Bij ischemie: te weinig zuurstofaanbod
- ▼ Dús: repolarisatie stoornissen (T top ST segment)

ECG - schema

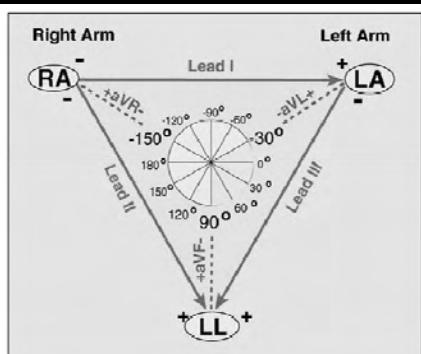
- ▼ Ritme
- ▼ Frequentie
- ▼ Elektrische hartas
- ▼ Geleiding: PQ tijd, QRS duur
- ▼ P top, QRS complex
- ▼ Repolarisatie

Het ECG - normaal

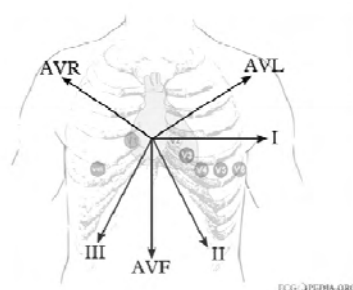

BVF 2003

Electrische hartas

ECG afleidingen

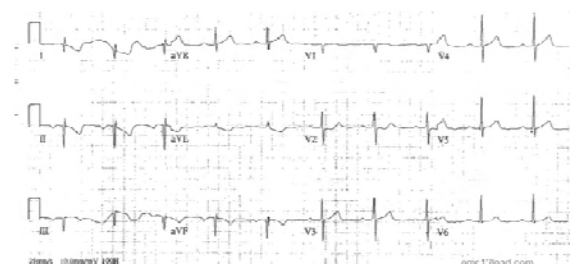
Electrische hartas

- ▼ Normaal: -30° tot $+90^\circ$
- ▼ Links-as: $< -30^\circ$
- ▼ Rechts-as: $> +90^\circ$

Electrische hartas – ‘Makkelijk’

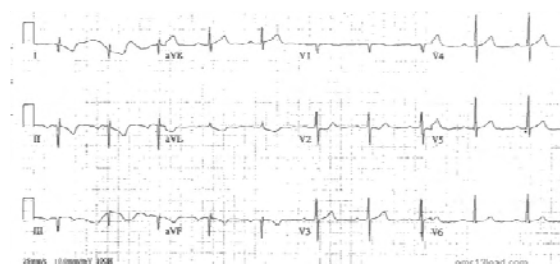
- ▼ Normaal:
Als QRS in I en aVF positief zijn
En QRS in II meer plus dan min is
- ▼ Links-as: $< -30^\circ$
Als QRS in I positief is en QRS in aVF en II meer min dan plus is
- ▼ Rechts-as:
Is mogelijk als QRS in afleiding I meer min dan plus is

Het ECG – Wat zie je?

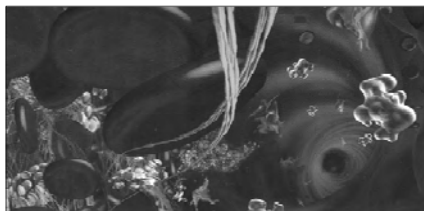
BVF 2003

Het ECG – Lead reversal Re-arm ↔ Li-been

BVF 2003

Basiscursus Cardiologie

J. Jaspers Focks
Cardiologie

Begrippen

Acuut Coronair Syndroom (ACS):

- ▼ Instabiele Angina Pectoris (IAP)
- ▼ Acuut Myocard Infarct (AMI)

ECG-pedia
BVF 2003

Begrippen

Symptomen typische angina pectoris:

- ▼ Retrosternale klachten (beklemming, drukkend, samensnoerend gevoel op de borst)
- ▼ Provocatie door inspanning of emotie
- ▼ Verdwijnen van klachten in rust en/of door sublinguale nitraten binnen 2-15 minuten

Typische AP: alle 3 deze symptomen

Atypische AP: 2

Aspecifieke AP: 1 of minder

ECG-pedia
BVF 2003

Begrippen

Stabiele angina pectoris:

- ▼ Voorspelbaar zijn van de drie symptomen
- ▼ Wel ischemie, geen necrose, reversibel

Instabiele angina pectoris:

- ▼ Onvoorspelbaar zijn van de symptomen
- ▼ In rust optredend; ernstig (belemmerend voor normaal functioneren); frequent (>3x/dag)
- ▼ Ischemie en mogelijk ook necrose

ECG-pedia
BVF 2003

(On)stabiele angina Pectoris

- ▼ angina pectoris (= pijn op de borst)

▼ Indeling volgens NYHA-klasse:

- Klasse 1: geen pijn
- Klasse 2: pijn bij zware inspanning
- Klasse 3: pijn bij lichte inspanning
- Klasse 4: pijn in rust

BVF 2003

Begrippen

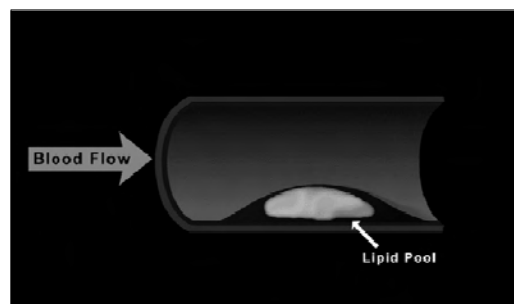
- ▼ Hypoxie: Verminderde zuurstof
- ▼ Anoxie: Zeer laag/afwezig zuurstof
- ▼ Ischemie: Inadequate bloedtoevoer
  - ▼ Meer verbruik dan toevoer
  - ▼ In principe reversibel
- ▼ Necrose: Celdood
- ▼ Infarct: Irreversibele orgaanschade

ECG-pedia
BVF 2003

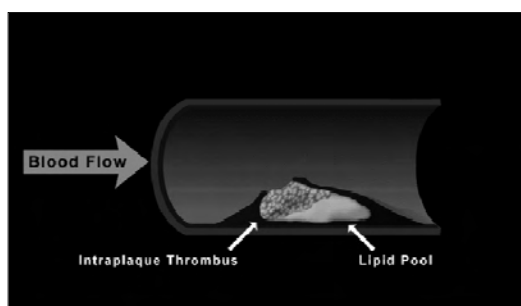
Pathofysiologie

BVF 2003

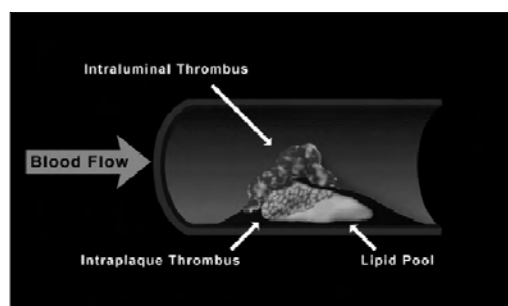
Plaque Rupture 1

Plaque Rupture 2

Plaque Rupture 3

Subtotale stenose RCA

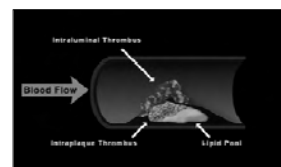

Onstabiele angina pectoris, NSTEMI ACS

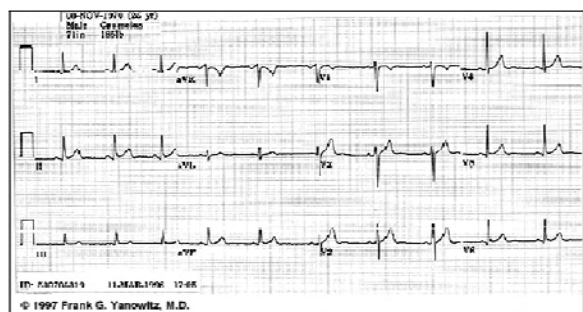
Patient met pijn op de borst

ECG: ST-depressie
T-golf veranderingen
Normaal ogend

R/ aspirine
heparine/fonda
beta-blokker
nitro
plavix
evt. glycoproteïne-
blokker bij interventie

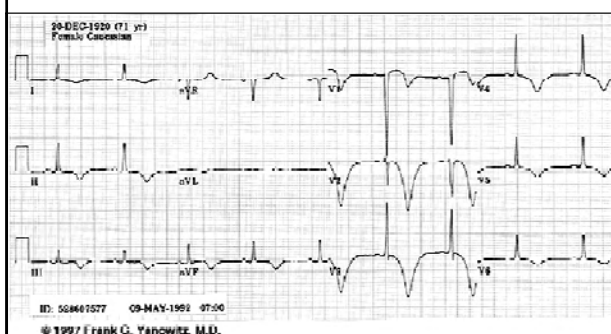
**Subtotale
afsluiting
'non-ST elevatie'**

Het ECG - normaal

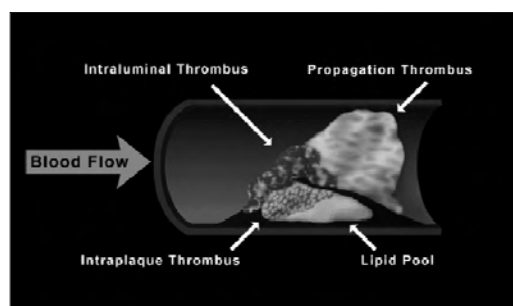
BVF 2003

ST-depressie

BVF 2003

T-top inversie

BVF 2003

Plaque Rupture 4**Totale occlusie LAD****Transmurale infarct, STEMI, Q-golf infarct**

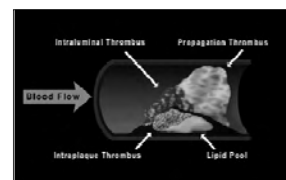
Patient met pijn op de borst

ECG: ST-elevatie

R/ primaire PTCA/PCI **
aspirine
heparine/ fonda
beta-blokker
nitro
plavix

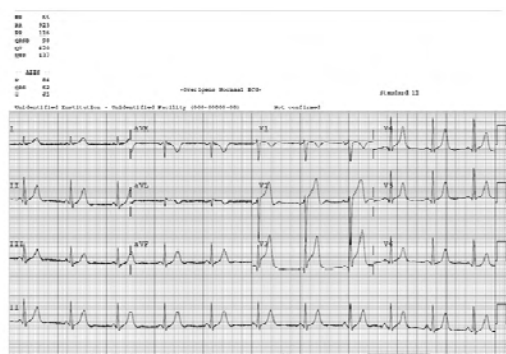
** +/- glycoproteïne-
blokker

THROMBOLYSE

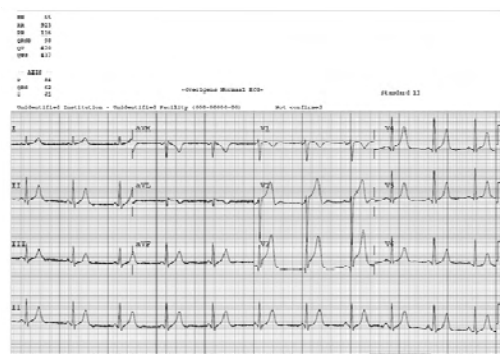

**Totale afsluiting
'ST elevatie'**

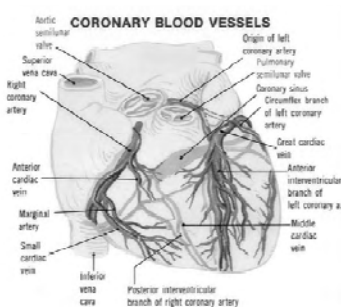
ECG, wat zie je?

ECG met ST elevatie LAD

Het hart - anatomie

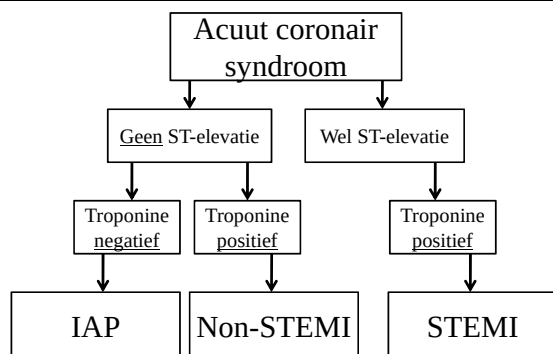
BVF 2003

Acuut voorwand infarct

♥ Widow maker

BVF 2003

Indeling acuut coronair syndroom

Stappenplan patient POB

- ♥ ACS tot het tegendeel bewezen is!
- ♥ Duur klachten
- ♥ Vitale functies (RR, pols, AH, saturatie)
- ♥ Telemetrie
- ♥ IV toegangsweg
- ♥ ECG met VAS score (ook herhalen voor dynamiek!!!)
- ♥ Lab, > 6 uur na klachten troponine!
- ♥ Medicatie:
- ♥ NTG bij syst RR > 100 mm Hg
- ♥ Aspirine 300mg bij verdenking ACS

BVF 2003

STEMI ACS, therapie

- ▼ PTCA (Percutane Transluminale Angio Plastiek)
- ▼ PCI (Percutane Coronaire Interventie)
  - Primair / rescue
  - 85-90% open vat
  - 4 % mortaliteit in 30 dagen
- ▼ Minder bloeding / mortaliteit en recidief infarct
- ▼ Voordeel met name bij hoog-risico
- ▼ Ervaring / PCI centrum / hoge productie

Medicatie infarct

- ▼ Laagmoleculaire heparine
  - Antifactor IIa en Xa, remt geactiveerde stollingsfact.
  - en daarmee dus vorming trombine
  - Enoxaparine 2dd 1mg/kg sc/ fondaparinox 2,5 mg sc
  - Bloedingen, trombocytopenie, leverfunctiestoornis

Medicatie infarct

- ▼ Plavix (clopidogrel)
- ▼ -ADP receptor blokker
- ▼ Remt plaatjesaggregatie door binding aan ADP receptor
- ▼ Reductie re-infarct, mortaliteit, trombo-embolie

Medicatie infarct

- ▼ Trombocytenaggregatieremmers
  - Aspirine remt via cyclo-oxygenase productie van het prostaglandine tromboxane A2
- ▼ Reductie re-infarct, mortaliteit, trombo-embolie

Medicatie infarct

- ▼ β -blokkers (selectieve β_1 receptor blokker)
  - Werking: verlaagt adrenerge prikkels, HF, O_2 -consumptie, AV-geleiding, bloeddruk
  - Contraindicaties: bradycardie, hypotensie, block, links decompensatie
- ▼ Reductie infarctgrootte, ritmestoornissen, mortaliteit

Medicatie infarct

- ▼ Statines
  - HMG-CoA-reductaseremmers, dit enzym bepaalt de snelheid cholesterolsynthese; toename LDL-receptoren die LDL wegvangen
- ▼ Reductie mortaliteit, infarct, morbiditeit na een infarct en in risicogroepen (bv hypertensie)

Medicatie infarct

- ▼ ACE-remmers
  - Remt vorming angiotensine II
  - Met name after- maar ook preload verlaging
- ▼ Reductie mortaliteit, LV-falen
- ▼ Afname ongunstige "remodellering" LVH, dilatatie etc.
- ▼ Invloed op endotheelfunctie, angiogenese

Complicaties bij STEMI

- ▼ Cardiogene shock obv pompfalen (VWI / RV)
- ▼ Ritmestoornissen: block / VT,VF / SVT
- ▼ Astma cardiale
- ▼ Vrije wand ruptuur / ruptuur septum
- ▼ Ruptuur papillairspier
- ▼ Laat: aneurysma, pericarditis, ischemie, trombus

Pijn op de borst

- ▼ Differentiaal diagnose
  - Dissectie
  - Longembolie
  - Pericarditis
  - Myocarditis
  - Oesofagus spasme, reflux: zuurbranden
- ▼ Medicatie - zuurremmers proberen

BVF 2003

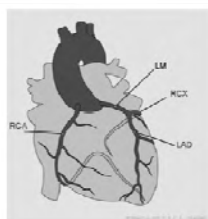
Pitfalls

- ▼ Patienten met DM
- ▼ Oudere patienten
- ▼ Dyspnoe
- ▼ Delirante presentatie

▼ **ALTIJD ECG**

Het hart - anatomie

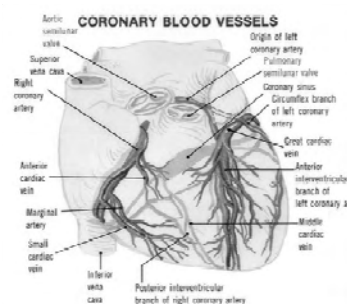
De ST elevatie wijst het infarctgebied aan

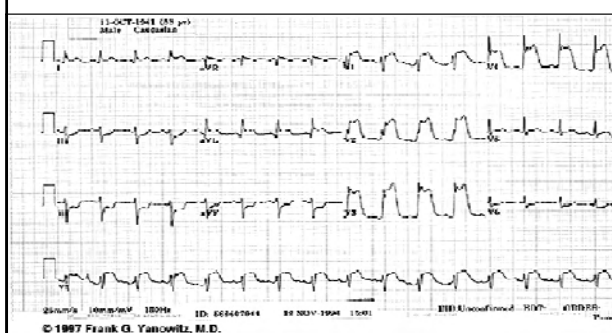
- **Voorwand:** V1-V4. Stroomgebied: LAD, vaak tachycard.
- **Onderwand:** II, III, AVF. Stroomgebied: 80% RCA (bradycard, elevatie III>II; depressie I en / of AVL), anders RCX (in 20%).
- **Rechter ventrikelfinfarct:** ST↑ in V4R, vullen indien hypotensief
- **Posterior:** hoge R en ST-depressie in V1-V3 (namelijk resp Q en ST elevatie in tegenoverliggende posterlor wand)
- **Lateraal:** elevatie in I, AVL, V6. Stroomgebied: LAD (D-tak)
- **Hoofdstamocclusie:** diffuse ST depressie met ST elevatie in AVR. *Zeer hoog risico*

303

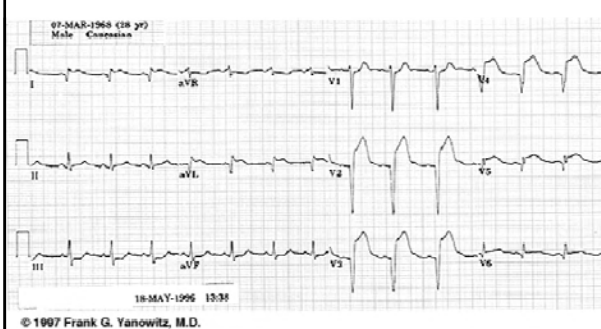
Het hart - anatomie

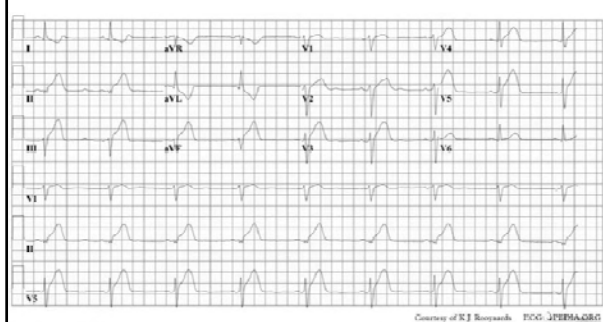
BVF 2003

Acuut Anteroseptaal infarct

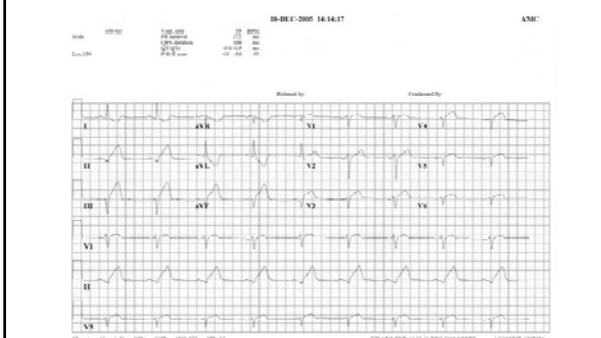
BVF 2003

Acuut Anterolateraal infarct

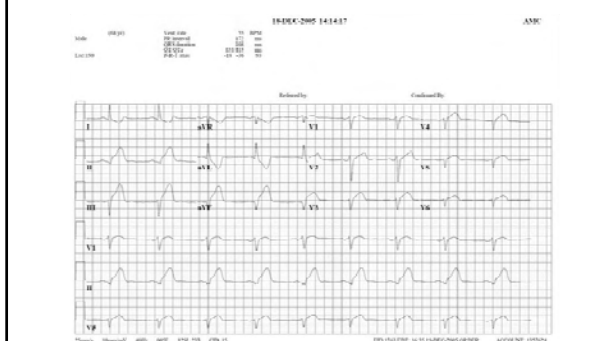
BVF 2003

ECG: Wat zie je?

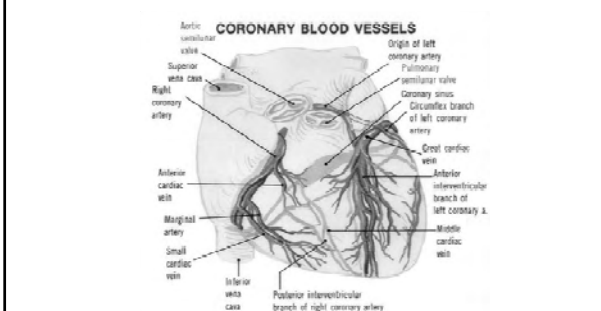
BVF 2003

ECG: Rechtsuitdraai

BVF 2003

ECG: Acuut OW met RV infarct

BVF 2003

Het hart - anatomie

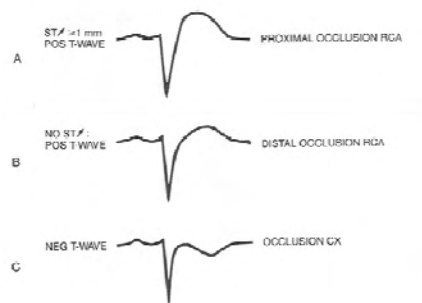
BVF 2003

Onderwand infarct

- ▼ 'minder erg, tenzij.....'
- ▼ **Onderwand infarct met RV uitbreiding:**
  - ▼ **Widow maker**
- ▼ **Trias:**
- ▼ **Block**
- ▼ **Shock**
- ▼ **VF**

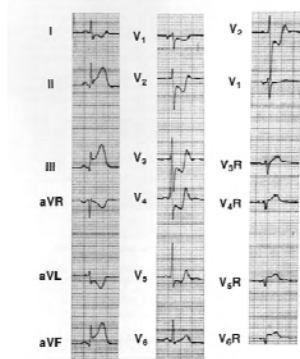
BVF 2003

Afleiding V4R

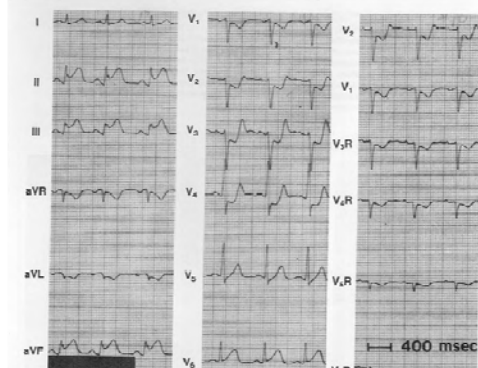
BVF 2003

Acuut onderwand obv RCA met RV uitbreiding

BVF 2003

Acuut onderwand obv CX occlusie

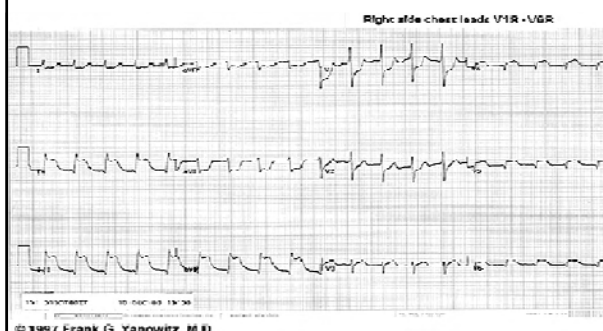
BVF 2003

Acuut inferoposteriorinfarct

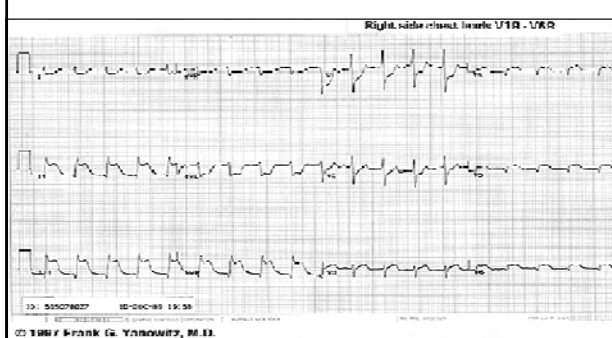
© 1997 Frank G. Yanowitz, M.D.

ECG: Wat zie je?

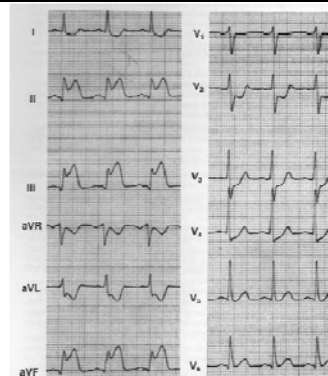
BVF 2003

Acuut OW met RV infarct

BVf 2003

Acuut onderwandinfarct

BVf 2003

Pijn op de borst

Differentiaal diagnose, mbv ECG

- Pericarditis
- ST elevatie myocardinfarct

▼ Bij pericarditis is het hele myocard betrokken

- overall ST elevatie –

▼ Bij transmuraal infarct is een deel van het myocard

- betrokken: ST elevatie met reciproke ST depressie

BVf 2003

Pericarditis

ECG - JEDMAGBC

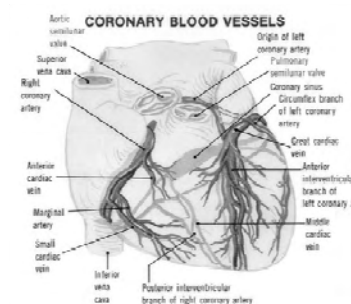
Hoofdstamstenose

ID: 538141807 04-APR-1997 11:31
© 1997 Frank G. Yanowitz, M.D.

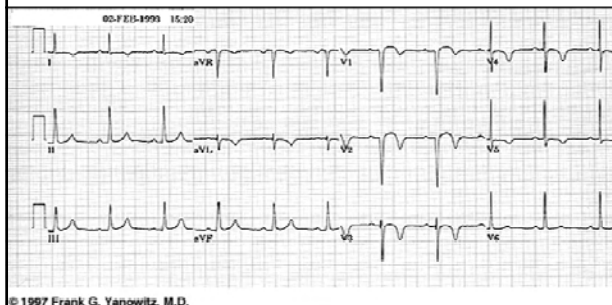
BVf 2003

Het hart - anatomie

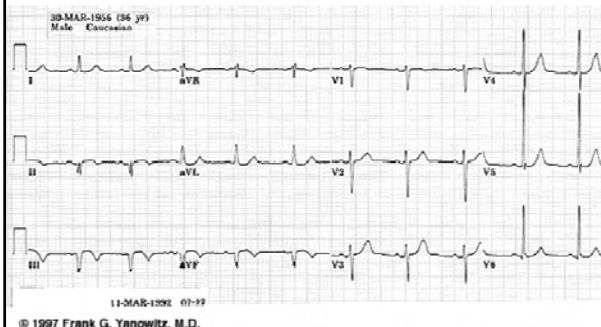

BVf 2003

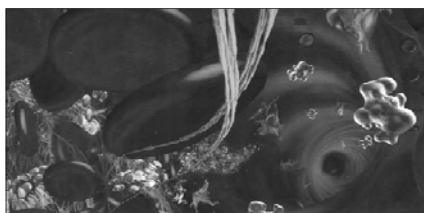
Doorgemaakt voorwandinfarct

Doorgemaakt onderwandinfarct

Basiscursus Cardiologie

J. Jaspers Focks
Cardiologie
01-11-11

Definitie Hartfalen Oud – Basis! –

- ▼ Gestoorde hartfunctie waardoor het hart onvoldoende bloed kan circuleren en op die manier niet kan voldoen aan de metabole behoefte van het lichaam bij normale vullingsdrukken, of dat dit wel mogelijk is, maar dan bij verhoogde vullingsdrukken.

BVF 2003

Definitie Hartfalen Nieuw

- ▼ Klinisch syndroom veroorzaakt disfunctioneren van het hart en gekenmerkt door een karakteristiek patroon van klinische symptomen.
- ▼ Onderscheid in verminderde en behouden systolische linker ventrikel functie

BVF 2003

Pathofysiologie

- ▼ Pathofysiologie:
  - Structurele afwijkingen van het hart
  - Decompensatie van compensatiemechanismen
  - Uitlokkende factoren
- ▼ Afwijkingen:
  - Aandoeningen met volume- en drukbelasting
  - Aandoeningen met verminderde myocardfunctie

BVF 2003

Structurele afwijkingen

BVF 2003

Compensatiemechanismen

- ▼ Sympatische stimulatie, noradrenaline
  - Verhogen van hartfrequentie
  - Verhogen van contractiekracht
  - Vasoconstrictie nier en systemische circulatie
  - Zoutretentie
  - Renineafgifte

BVF 2003

Uitlokkende factoren

- ▼ Therapie
- ▼ Aritmie
- ▼ Ischemie / infarct
- ▼ Infectie
- ▼ Myocarditis
- ▼ Etc.

BVF 2003

Decompensatio cordis links

- ▼ Dyspnoe (= kortademigheid)
- ▼ Indeling volgens NYHA-klasse:
  - Klasse 1: geen dyspnoe
  - Klasse 2: dyspnoe bij zware inspanning
  - Klasse 3: dyspnoe bij lichte inspanning
  - Klasse 4: dyspnoe in rust

BVF 2003

Decompensatio cordis links

- ▼ Orthopneu
- ▼ Hoest
- ▼ Lichamelijk onderzoek:
  - Crepitaties
  - Derde en/of vierde harttoon
  - Soms astma cardiale beeld

BVF 2003

Decompensatio cordis rechts

- ▼ Gewichtstoename, ascites, perifeer oedeem
- ▼ Verhoogde CVD
- ▼ Vergrote lever, icterisch
- ▼ Pleura vocht

BVF 2003

Therapie decompensatie

- ▼ Bestrijding van het teveel aan vocht:
  - Diuretica
  - Zoutarm dieet
  - Vochtbeperking
  - Haemofiltratie

BVF 2003

Therapie decompensatie (vervolg)

- ▼ Preload verlaging:
  - Nitraten
  - Morfine
  - diuretica
- ▼ Afterload verlaging:
  - Nitroprusside
  - Ace-remmers
  - Hydralazine of alfa-blokkers

BVF 2003

Therapie decompensatie (vervolg)

- ▼ Positief inotrope middelen:
  - Dopamine en/of Dobutamine
  - Digoxine
- ▼ Sympatische regulatie
  - Bèta blokkers (niet in de acute fase)
- ▼ RAA-systeem regulatie
  - ACE remmers
  - AT-II Blockers
  - Spironolacton

BVF 2003

Beoordeling effect van therapie

- ▼ Klachten en kliniek
- ▼ Vochtbalans
- ▼ Wegen
- ▼ X-thorax
- ▼ Echocardiogram
- ▼ Swan-Ganz catheter

BVF 2003